

Asia: VN/18947/2022-SM-46

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta ja eräiksi muiksi laeiksi

1.

Yleiset huomiot CER-direktiivin kansallisesta toteuttamistavasta, kuten esimerkiksi viranomaistoiminnan järjestämisestä ja valvontamallista

-

2.

Soveltamisalaa koskevat huomiot, kuten esimerkiksi kriittisen toimijan määrittäminen ja kriteeristön kattavuus

-

3.

Vaikutustenarviointia koskevat huomiot, kuten esimerkiksi yhteiskunnalliset vaikutukset, taloudelliset vaikutukset yrityksille, hallinnollinen taakka ja muut kustannukset sekä vaikutukset yritysten toimintaan

-

4.

Valvontaa koskevat huomiot

-

5.

Laiminlyöntimaksua koskevat huomiot

-

6.

Miten arvioitte turvallisuusselvityslakia koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

7.

Miten arvioitte satamien turvallisuusselvityksiä koskevan esityksen tarpeellisuutta ja muotoilua? Millaisia toiminnallisia ja taloudellisia vaikutuksia esityksellä olisi? Millaisia turvallisuusvaikutuksia esityksellä olisi?

-

8.

CER-yleislain 28 §:ään liittyen, miten arvioitte säännösehdotuksia, jotka koskevat muiden EU-jäsenvaltioiden rikosrekisteritietojen käyttämistä kriittisen toimijan työntekijästä tehtävässä turvallisuusselvityksessä (1. lakiesityksen 28§ sekä 3. ja 4. lakiesitys)?

-

9.

Muut huomiot

-

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

VR-Yhtymä Oyj (jäljempänä VR) kiittää mahdollisuudesta lausua otsikkokentässä mainitussa asiassa ja lausuu siitä seuraavaa:

Hallituksen esityksellä täytäntöönpannaan kansallisesti Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi kriittisten toimijoiden häiriönsietokyvystä (CER-direktiivi). Kriittisellä toimijalla tarkoitetaan jäsenvaltion direktiivin liitteen perusteella määrittämää julkista tai yksityistä yhteisöä. Raideliikenteen osalta kyseeseen tulevat rataverkon haltija, rautatieyritykset ja palvelupaikan haltijat. Direktiivin tavoitteena on parantaa yhteiskunnalle välttämättömiä palveluita tuottavien tai taloudellisten toimintojen ylläpitämisen osalta keskeisiä palveluita tuottavien kriittisten toimijoiden häiriönsietokykyä.

Hallituksen esityksessä esitetään uuden yleislain, lain yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta, säätämistä. Laissa määritellään menettelyt kriittisen toimijan tunnistamiseksi, sekä kriittiselle toimijalle lain puitteissa asetettavat velvoitteet häiriönsietokyvyn parantamiseksi ja valmiuksista tarjota keskeisiä palveluja. Nykyisellään Suomessa yritykset eivät ole valmiuslainsäädännön varautumisen piirissä.

Uusi yleislaki yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta asettaisi kriittisille toimijoille velvoitteita riskiarviointiin, häiriönsietokyvyn suunnitteluun ja varmistamiseen sekä poikkeamia koskeviin menettelyihin liittyen.

Raideliikenteen osalta on jo olemassa kattava varautumista ja häiriötilanteita koskeva EU- ja kansallinen sääntely. Toiminnanharjoittajien osalta CER-direktiivin tuomat muutokset olemassa oleviin varautumisvelvoitteisiin ovat vähäiset. VR katsoo, että uuteen yleislakiin kirjatut mahdollisuudet vaihtoehtoisista toimintavoista, jotka huomioivat nykyiset toimintamallit, mahdollistaisivat hallinnollisen taakan vähentämisen sekä toimijoiden sujuvan siirtymän CER-direktiivin mukaisten velvoitteiden täytäntöönpanoon.

VR:n oma varautumisen taso on korkea ja muodostuu valmiussuunnittelusta, riskienhallinnasta sekä aktiivisesta viranomaisyhteistyöstä Huoltovarmuuskeskuksen logistiikkapoolissa, Traficomin kyberturvallisuusyhteistyöstä sekä yhteistyöstä Puolustusvoimien kanssa.

VR on ohjannut toimintaansa vastaamaan muutoksiin ulkoisessa toimintaympäristössä ja tuonut aktiivisesti esiin näkemyksiään raideliikennejärjestelmän huoltovarmuuden ja kriisinkestävyiden kehittämiseksi.

Hallituksen esityksessä uudeksi yleislaiksi yhteiskunnan kriittisen infrastruktuurin suojaamisesta ja häiriönsietokyvyn parantamisesta sallitaan 15 §:ssä riskiarviointia koskevien tietojen esittäminen muussakin kuin CER-direktiivin edellyttämässä asiakirjassa hallinnollisen taakan vähentämiseksi. VR:n näkemyksen mukaan vaihtoehtoisen toimintatavan mahdollistaminen tulee vähentämään CER-direktiivin täytäntöönpanon osalta toiminnanharjoittajiin kohdistuvia hallinnollisia lisävelvoitteita.

Toiminnanharjoittajille tulisi CER-direktiivin mukaisesti velvollisuus ilmoittaa poikkeamista viranomaisille. Hallituksen esityksessä todetaan, että yhteisen ilmoituskanavan (portaalin) nimeäminen NIS2- ja CER-direktiivien velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi olisi tarkoituksenmukaista hallinnollisen taakan vähentämiseksi. VR yhtyy tähän perusteluun.

Suomen raideliikenne digitalisoituu ja verkottuu nopeaa tahtia, josta suurimpana ja merkittävimpanä muutoksena mainittakoon kansallinen Digiratahanke, jonka puitteissa uusitaan ja digitalisoidaan junakulunvalvontajärjestelmä. Raideliikenteen digitalisaatiotason noustessa myös kyberturvallisuusuhkien merkitys raideliikenteessä korostuu.

VR esittää, että CER- ja NIS2-direktiivin soveltamisalat koskisivat kaikkia raideliikenneoperaattoreita, sekä kaikkia radan kunnossapitäviä toimijoita. VR pitää tärkeänä, että kyberturvallisuuden vaatimukset ovat samat kaikille raideliikenteen sektorilla toimiville, riippumatta niiden kokoluokasta tai toiminnan laajuudesta. VR muistuttaa, että Suomen rataverkko on pääasiassa yksiraiteinen ja kyberhyökkäys pienempää toimijaa kohtaan voi hankaloittaa koko junaverkon toimivuutta ja aiheuttaa vakavia häiriöitä liikenteelle heikentäen sekä saavutettavuutta että huoltovarmuutta.

Lähdetuoma Tanja
VR Group